

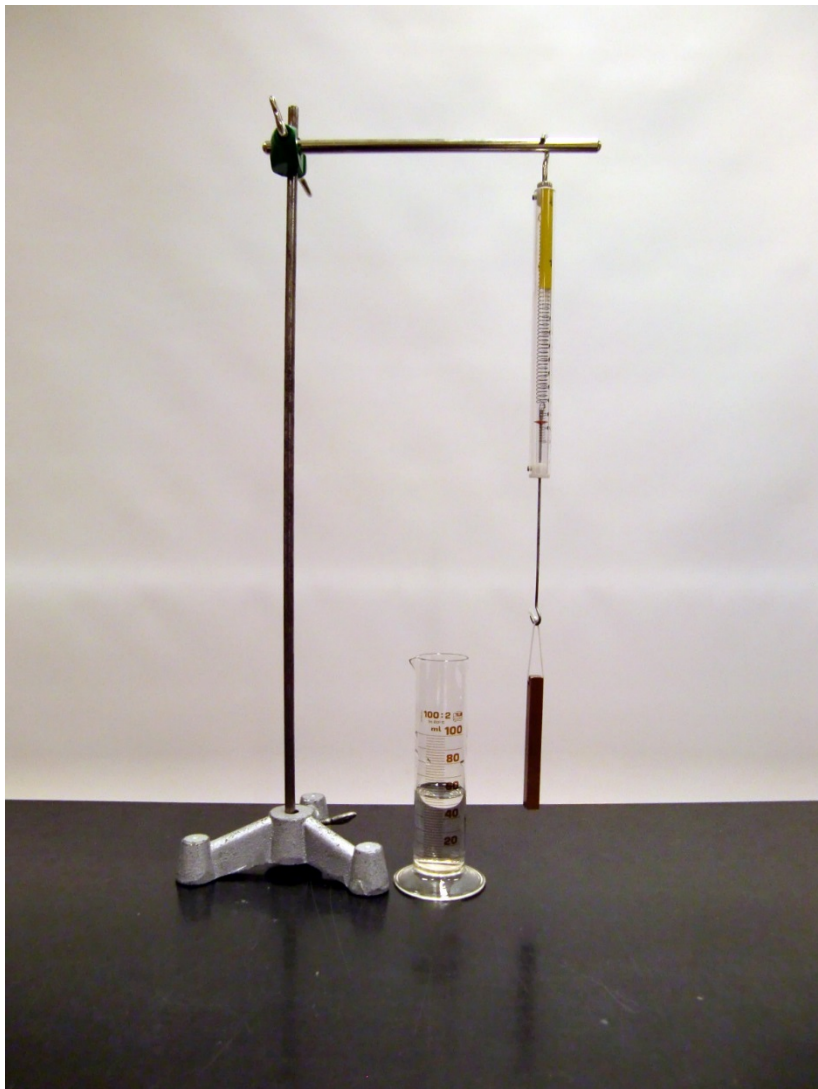
Delprov B: Lyftkraft

Instruktion till läraren

- Storleken på mätglas och dynamometern anpassas för de stavar av t.ex. koppar eller järn som finns på skolan för att få rimlig mätnoggrannhet.
- Utrustningen bör vara monterad innan eleverna kommer till provet.
- Diagrammet görs för hand alternativt på räknare/dator.

Tid för genomförande: 70 – 80 min.

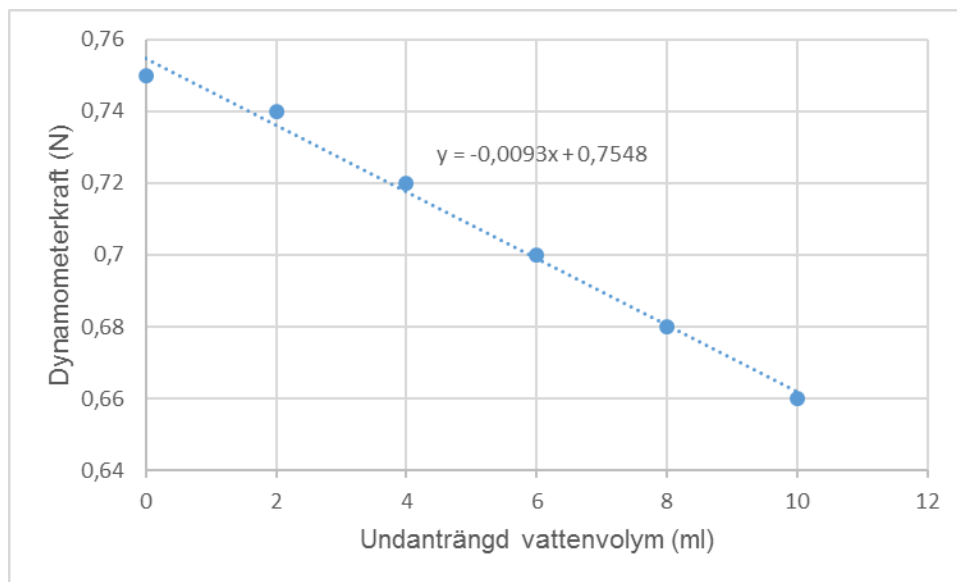
Hjälpmedel: Formelsamling, linjal och digitala hjälpmedel, även dator utan tillgång till kommunikation.

Lösning:

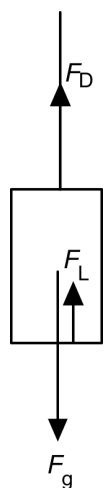
Mätserien över vattennivån, dynamometerkraften och den undanträngda vattenvolymen infördes i nedanstående tabell.

Vattennivå (ml)	Dynamometerkraft F_D (N)	Undanträngd vattenvolym V (ml)
30	0,75	0
32	0,74	2
34	0,72	4
36	0,70	6
38	0,68	8
40	0,66	10

Sambandet mellan dynamometerkraften och den undanträngda volymen: $F_D = -0,0093V + 0,7548$.

Riktningkoefficienten $k \approx -0,0093$ N/ml och skärningen med y -axeln 0,755 N som motsvarar tyngden av vikten.

$$F_D + F_L = F_g$$

$$F_D = -\rho \cdot g \cdot V + F_g$$

Tolkning:

Enlig sambandet ovan motsvarar skärningen med y -axeln metallstavens tyngd, F_g , och linjens riktningskoefficient är lika med $-\rho \cdot g$.

Riktningskoefficienten $k \approx -0,0093 \text{ N/ml}$, vilket motsvarar

$$-\rho \cdot g = -998 \cdot 9,82 \text{ N/m}^3 = -9800 \text{ N/m}^3 = -0,0098 \text{ N/ml}.$$

Skärningen med y -axeln är $0,75 \text{ N}$, vilket motsvarar metallstavens tyngd.

Första mätvärdet motsvarar metallstavens tyngd, d.v.s. $0,75 \text{ N}$.

Felkällor:

Avläsningarna av mätvärdena har en noggrannhet av två värdesiffror. Den undanträngda vattenvolymen ges som skillnaden mellan två vattenvolymer. Därför blir noggrannheten enbart en värdesiffra trots att avläsningen görs med 2 värdesiffror. På samma sätt för kraften.

Svårighet att avläsa dynamometern.

Kommentar: Felkällor bedöms ej med poäng i denna laboration.